

Қазақстан Республикасының білім және ғылым министрлігі

Қарағанды мемлекеттік техникалық университеті

«Бекітемін»

**Ғылыми кеңес төрағасы,
ректор, ҚР ҰҒА академигі
Ғазалиев А.М.**

« ____ » _____ 2010 ж.

**СТУДЕНТКЕ АРНАЛҒАН ПӘН БОЙЫНША ОҚЫТУ
БАҒДАРЛАМАСЫ (SYLLABUS)**

TKZhBE 3207 «Тау-кен кәсіпорынын жоспарлау,
басқару және экономикасы» пәні бойынша

5B070700 «Тау-кен ісі» мамандығының студенттері үшін

«Экономика және менеджмент» факультеті

«Өндірісті ұйымдастыру» кафедрасы

АЛҒЫ СӨЗ

Студентке арналған пән бойынша оқыту бағдарламасы (syllabus)
әзірленеді: аға оқытушы Асылова Катима Мукановна

«Өндірісті ұйымдастыру» кафедрасының мәжілісінде талқыланады

« ____ » _____ 200 ____ ж. № _____ хаттама

Кафедра меңгерушісі

Абенова Ғ.И. _____

(қолы)

«Экономика және менеджмент» факультетінің әдістемелік бюросымен
мақұлданады

« ____ » _____ 200 ____ ж. № _____ хаттама

Төраға

Колесникова Л.И. _____

« _____ » _____ кафедрасымен келісіледі

(кафедраның аты)

Кафедра меңгерушісі. _____ « ____ » _____ 200 ____ ж.

(қолы)

Оқытушы туралы мәліметтер және байланыс ақпарат

«Өндірісті ұйымдастыру» кафедрасының аға оқытушысы Асылова Катима Мукановна

«Өндірісті ұйымдастыру» кафедрасы ҚарМТУ-дың 4 корпусында орналасқан, (Б. Мира 56), 216 аудиторияда орналасқан, байланыс телефоны 56-75-94 қос. (2029).

Пәннің еңбек сыйымдылығы

Семестр	Кредиттер саны	ECTS кредиттер саны	Сабақтардың түрі					СӨЖ сағаттар саны	Жалпы сағаттар саны	Бақылау түрі
			Қосылған сағаттар саны			ОСӨЖ сағаттарының саны	Барлығы сағаттары саны			
			лекциялар	Практикалық сабақтар	Зертханалық сабақтар					
6	3	4,5	30	15	-	45	90	45	135	емтихан

Пәннің сипаттамасы

«Тау-кен кәсіпорынының экономикасы, жоспарлау және басқару» пәні техникалық мамандықтағы студенттерімен оқылатын міндетті пәндердің циклына кіреді.

Пәннің мақсаты

Берілген пәннің дәріптеу мақсаты – қазіргі кездегі нарықтық қарым – қатынастардағы өндіріс тиімділігін арттыру жолдарын оқып білу мақсатын алға қояды.

Пәннің міндеттері

Пәннің міндеттері мынадай: анағұрлым тиімді өндіріс үшін қажетті экономикалық және моральды сілтемелерді құру туралы білімдерді игеру. Тау – кен инженері өндірісті ұйымдастыруды, басқаруды және жоспарлауды жақсарту есебінен тиімділікті арттыру резервтерін анықтай білуі және жүзеге асыра білуі қажет.

Берілген пәнді оқу нәтижесінде студенттер міндетті:

- өндіріс ресурстарының экономикалық мазмұнын және сипаттамасын;
- тау – кен кәсіпорынының өндірістік – шаруашылық қызметінің нәтижелерін бағалау әдістері мен көрсеткіштерінің экономикалық мазмұнын;
- кәсіпорынды басқарудың теориялық негіздері мен әдістерін;
- тау – кен кәсіпорынының қызметін жоспарлау әдістерін;
- тау – кен кәсіпорынын ұйымдастыру және басқару сұрақтарын шешуді;
- өндірісті, еңбекті және еңбек ақы төлеуді ұйымдастыруды жетілдіру бойынша негізделген шараларды өңдеуді;
- кәсіпорынның өндірістік – шаруашылық қызметін сипаттайтын техника – экономикалық көрсеткіштерді өңдеуді;
- тау – кен жұмыстарын орындауға тапсырмалар мен нарядтарды өңдеуді;
- орындалған жұмыстардың есебін жүргізуді, өндіріс көрсеткіштерін талдауды, басқаруды ұйымдастыруды жетілдіру бойынша ұсыныстарды негіздеуді.

Айрықша деректемелер

Берілген пәнді оқу үшін келесі пәндерді (бөлімдерді (тақырыптарды) көрсетумен) меңгеру қажет:

Пән	Бөлімдердің (тақырыптардың) атауы
Экономикалық теория негіздері	Қоғамдық өндірістің дамуындағы экономикалық заңдар. Экономикалық категорияның мәні. Нарық теориясының негіздері. Макроэкономикалық көрсеткіштер. Макроэкономикалық реттеу механизмі.

Тұрақты деректемелер

«Тау-кен кәсіпорынын жоспарлау, басқару және экономикасы» пәнін оқу кезінде алынған білімдер келесі пәндерді «Еңбек қорғау және тіршілік әрекетінің қауіпсіздігі» меңгеру барысында қолданылады.

Пәннің тақырыптық жоспары

Бөлімнің (тақырыптың) атауы	Сабақтардың түрлері бойынша еңбек сыйымдылығы, с.			
	лекциялар	Практикалық саб.	ОСӨЖ	СӨЖ
1 Өндірістік кәсіпорын шаруашылық жүргізу объектісі ретінде.	2	-	4	4
2 Кәсіпорынның негізгі капиталы	2	2	3	4
3 Кәсіпорынның айналым капиталы	2	2	4	4
4 Кәсіпорынының еңбек ресурстары	4	2	4	4
5 Өндірістік қызмет тиімділігі	4	1	4	4
6 Өндірістің экономикалық және әлеуметтік тиімділігі	4	1	4	4
7 Тау – кен кәсіпорынындағы техника – экономикалық жоспарлау және есеп беру	4	2	6	5
8 Тау – кен кәсіпорынындағы экономикалық талдау әдістері және ұйымдастыру. Кәсіпорынның өндірістік – шаруашылық қызметінің көрсеткіштерін талдау	4	2	6	6
9 Негізгі және көмекші өндірісті ұйымдастыру. Басқарудың негізгі қағидалары мен әдістері. Өндірісті ұйымдастыру және басқару	2	2	6	4

10 Еңбек ақы төлеу қорын жоспарлау және басқару және еңбекті ұйымдастыру. Еңбек ұжымын басқару	2	1	4	6
Барлығы:	30	15	45	45

Практикалық (семинарлық) сабақтардың тізімі

1. Кәсіпорынның негізгі капиталы
2. Кәсіпорынның айналым капиталы
3. Кәсіпорынының еңбек ресурстары
4. Өндірістік қызмет тиімділігі
5. Өндірістің экономикалық және әлеуметтік тиімділігі
6. Тау – кен кәсіпорынындағы техника – экономикалық жоспарлау және есеп беру
7. Тау – кен кәсіпорынындағы экономикалық талдау әдістері және ұйымдастыру. Кәсіпорынның өндірістік – шаруашылық қызметінің көрсеткіштерін талдау
8. Негізгі және көмекші өндірісті ұйымдастыру. Басқарудың негізгі қағидалары мен әдістері. Өндірісті ұйымдастыру және басқару
9. Еңбек ақы төлеу қорын жоспарлау және басқару және еңбекті ұйымдастыру. Еңбек ұжымын басқару

Оқытушымен студенттің өздік жұмысының тақырыптық жоспары

ОСӨЖ тақырыбының атауы	Сабақтың мақсаты	Сабақтың түрі	Тапсырманың мазмұны	Ұсынылатын әдебиет
1	2	3	4	5
1 Өндірістік кәсіпорын шаруашылық жүргізу объектісі ретінде.	Берілген тақырып бойынша білімді тереңдету	Тапсырманы орындау	1 тапсырма Сұрақтарға жауап	[3 бет.5-16]
2 Кәсіпорынның негізгі капиталы	Берілген тақырып бойынша білімді тереңдету	Тапсырманы орындау	1 тапсырма Сұрақтарға жауап 2 тапсырма Тесттік сұрақтар 3 тапсырма Есепті шығару	[1,2,3,4]
3 Кәсіпорынның айналым капиталы	Берілген тақырып бойынша білімді тереңдету	Тапсырманы орындау	1 тапсырма Тесттік сұрақтар 2 тапсырма Есепті шығару	[1,2,3,4,5]
4 Кәсіпорынының еңбек ресурстары	Берілген тақырып бойынша білімді тереңдету	Тапсырманы орындау	1 тапсырма Сұрақтарға жауап 2 тапсырма Тесттік сұрақтар 3 тапсырма	[2,4,6]

			Есепті шығару	
5 Өндірістік қызмет тиімділігі	Берілген тақырып бойынша білімді тереңдету	Тапсырманы орындау	1 тапсырма Сұрақтарға жауап 2 тапсырма Тесттік сұрақтар 3 тапсырма Есепті шығару 4 тапсырма Тесттік сұрақтар 5 тапсырма Есепті шығару 6 тапсырма Сұрақтарға жауап 7 тапсырма Келесі сөздерге анықтама беріңіз	[1,3,4,6]
6 Өндірістің экономикалық және әлеуметтік тиімділігі	Берілген тақырып бойынша білімді тереңдету	Тапсырманы орындау	1 тапсырма Сұрақтарға жауап 2тапсырма Есепті шығару	[2,4,5,6]
7 Тау – кен кәсіпорынындағы техника – экономикалық жоспарлау және есеп беру	Берілген тақырып бойынша білімді тереңдету	Тапсырманы орындау	1 тапсырма Сұрақтарға жауап 2 тапсырма Есепті шығару 3тапсырма Тесттік сұрақтар	[1.3,4, 6]
8 Тау – кен кәсіпорынындағы экономикалық талдау әдістері және ұйымдастыру. Кәсіпорынның өндірістік – шаруашылық қызметінің көрсеткіштерін талдау	Берілген тақырып бойынша білімді тереңдету	Тапсырманы орындау	1 тапсырма Сұрақтарға жауап	[1,3,5,6]
9 Негізгі және көмекші өндірісті ұйымдастыру. Басқарудың негізгі қағидалары мен әдістері. Өндірісті ұйымдастыру және басқару	Берілген тақырып бойынша білімді тереңдету	Тапсырманы орындау	1 тапсырма Сұрақтарға жауап 2 тапсырма Тесттік сұрақтар 3 тапсырма Тренинг – терминдерді анықтаңыз	[1,3,5,6]

10 Еңбек ақы төлеу қорын жоспарлау және басқару және еңбекті ұйымдастыру. Еңбек ұжымын басқару	Берілген тақырып бойынша білімді тереңдету	Тапсырманы орындау	1 тапсырма Сұрақтарға жауап 2 тапсырма Келесі сөздерге анықтама беріңіз 3тапсырма Тесттік сұрақтар	[1,3,5,6]

СӨЖ арналған бақылау жұмыстарының тақырыптары

1. «Кәсіпорын» ұғымына анықтама беру
2. Кәсіпорынның қандай түрлерін білесіздер?
3. Кәсіпкерлік қызмет .
4. Кәсіпорын туралы ҚР заңы .
5. Кәсіпорын табысының жұмыстағы негізгі шарты.
6. Нарық экономикасындағы кәсіпорын .
7. Негізгі қорлар
8. Негізгі өндіріс қорларының құрамы және құрылымын сипаттау көрсеткіштері
9. Негізгі қорлар қалдығы
10. Амортизация нормасының есептеу тәсілі
11. Негізгі қорларды қолдану көрсеткіштері
12. Айналым құралдарды құру ерекшелігі .
13. Айналымдағы қорларға айналым құралдарын таптастыру және айналдыру қорлары және олардың натуральды - заттық ұстауы .
14. Айналым сатысы .
15. Айналымдағы құралдардың құрылымы .
16. нормаланатын және нормаланбайтын айналым құралдары.
17. материалды қорлардың шығындарын нормалау .
18. Айналым құралдардың нормалануы өндірістік қорларда .
19. Айналым құралдарының қолдану көрсеткіші .
20. Кәсіпорында жұмысшыларды сандық жоспарлау .
21. Еңбек өнімділігі және оның өндіріс нәтижелілігі өсу шегінде ықпалын жасау .
22. Еңбек өнімділік түрі .
23. Еңбек сіңіргіштік түрі .
24. Еңбек өнімділігінің өсу шегі факторы .
25. Жұмыс уақытының қолдануын талдауы .
26. Өзіндік құн экономикалық ұғым ретінде .
27. Мақсаттық тәуелділіктегі өзіндік құн түрлері .
28. Өндіріске шығындардың экономикалық элементтермен топталуы.
29. Шығындардың топталуы - мақалаларға .
30. Түзу және жанама шығын .
31. Өнімнің өзіндік құнын жоспарлау .
32. Табыс - өндіріс нәтижесінің көрсеткіші .

33. Пайда түрі .
34. Жалпы және таза пайдасын тарату әдісі .
35. Пайда функциясы және оның білімі негізгінің қайнар көздері.
36. Пайданың негізгі өсу бағыттары .
37. Рентабелділік , оның мағынасы және түрлері .
38. Негізгі бағыттың рентабелділік деңгей жоғарылаулары .
39. Өндіріс тиімділігі көрсеткіштерінің мазмұны және жүйесі.
40. Өтімділік көрсеткіштері.
41. Өндіріс қызметінің тиімділік көрсеткіштері.
42. Капиталдық салымдардың есебі.
43. Нұсқаларды салыстыру кезіндегі сапалық талдау.
44. Ақталу мерзімін есептеу.
45. Жоспарлауды ұйымдастырудың негізгі міндеттері мен қағидалары.
46. Экономикалық және әлеуметтік дамудың жылдық жоспары.
47. Өнімді өндіру және сату жоспары.
48. Еңбек және еңбекақы төлеу бойынша жоспар.
49. Өндірістің өзіндік құны, пайдасы және рентабельділігі бойынша жоспар.
50. Қаржылық жоспар
51. Экономикалық талдаудың негізгі міндеттері.
52. Жабдықтың техникалық жағдайын, оның қолданылу дәрежесін сипаттау.
53. Пайдалы қазбаны өндіру бойынша жоспардың орындалуын талдау.
54. Пайдалы қазбаны өндірудің өзіндік құны бойынша жоспардың орындалуын талдау.
55. Кәсіпорынның өндірістік – шаруашылық қызметінің негізгі көрсеткіштерін талдау.
56. Тау – кен өнеркәсібіндегі өндірісті ұйымдастыру ерекшеліктері.
57. Негізгі өндірісті ұйымдастыру.
58. Өндірісті даярлау.
59. Тасымалдау және көтеру көмекші өндірісін ұйымдастыру.
60. Басқарудың негізгі қағидалары мен тапсырмалары.
61. Басқарудың әлеуметтік психологиялық негіздері.
62. Қазіргі кездегі басқарудың әдістері, олардың нарықтық экономикадағы ерекшеліктері.
63. Тау – кен кәсіпорынының өндірістік құрылымы.
64. Өндірістік үрдістердің жекелеген бөлімдеріне бизнес – жоспар құру.
1. Еңбекақы төлеуді ұйымдастырудың негізгі қағидалары.
65. Еңбек ақы төлеудің негізгі нұсқалары мен жүйелері.
66. Еңбекті ұйымдастыру түсінігі және тапсырмалары.
67. Жұмыс орындарын ұйымдастыру, жабдықтау және қызмет көрсету.
68. Еңбек ұжымын дербес басқару.
69. Ұжымдық келісім – шарттар.
70. Шаруашылық есебі.

Студенттердің білімін бағалау белгілері

Пән бойынша емтихан бағасы аралық бақылау (60% дейін) және қорытынды аттестаттау (емтихан) (40% дейін) бойынша үлгерімнің ең жоғары көрсеткіштерінің сомасы ретінде анықталады және кестеге сәйкес 100% дейін мәнді құрайды.

Әріптік баға бойынша бағалау	Сандық бағалау эквиваленттері	Меңгерілген білімдердің проценттік мәні	Дәстүрлі жүйе бойынша бағалау
A	4,0	95-100	Өте жақсы
A-	3,67	90-94	
B+	3,33	85-89	Жақсы
B	3,0	80-84	
B-	2,67	75-79	
C+	2,33	70-74	Қанағаттанарлық
C	2,0	65-69	
C-	1,67	60-64	
D+	1,33	55-59	
D	1,0	50-54	
F	0	0-49	Қанағаттанарлықсыз

«А» (өте жақсы) деген баға, студент семестр барысында пәннің барлық бағдарламалық сұрақтары бойынша өте жақсы білім көрсеткен, сонымен қатар, өздік жұмыс тақырыптары бойынша жиі аралық білімін тапсырған, оқылатын пән бойынша негізгі бағдарлама бойынша теориялық және қолданбалы сұрақтарды оқуда дербестік көрсете білген жағдайда қойылады.

«А-» (өте жақсы) деген баға негізгі заңдар мен процестерді, ұғымдарды, пәннің теориялық сұрақтарын жалпылауға қабілетін өте жақсы меңгеруін, аудиториялық және дербес жұмыс бойынша аралық тапсырмалардың жиі тапсырылуын болжайды.

«В+» (жақсы) деген баға, студент пәннің сұрақтары бойынша жақсы және өте жақсы білімдер көрсеткен, семестрлік тапсырмаларды көбінесе «өте жақсы» және кейбіреулерін «жақсы» бағаларға тапсырған жағдайда қойылады.

«В» (жақсы) деген баға, студент, пәннің нақты тақырыбының негізгі мазмұнын ашатын сұрақтары бойынша жақсы және өте жақсы білімдер көрсеткен, семестрлік тапсырмаларды уақытында «өте жақсы» және «жақсы» бағаларға тапсырған жағдайда қойылады.

«В-» (жақсы) деген баға студентке, егер ол аудиториялық қалай болса, дәл солай СӨЖ тақырыптары бойынша пәннің теориялық және қолданбалы сұрақтарына жақсы бағытталады, бірақ семестрде аралық тапсырмаларды жиі тапсыратын және пән бойынша семестрлік тапсырмаларды қайта тапсыру мүмкіндігіне ие болған жағдайда қойылады.

«С+» (қанағаттанарлық) деген баға студентке, егер ол аудиториялық сабақтардың және СӨЖ барлық түрлері бойынша зейінділік сипаттағы сұрақтарға ие, пәннің жеке модульдарының мазмұнын аша білген, семестрлік

тапсырмаларды «жақсы» және «қанағаттанарлық» бағаға тапсырған жағдайда қойылады.

«С» (қанағаттанарлық) деген баға студентке, егер ол аудиториялық сабақтардың және СӨЖ барлық түрлері бойынша зейінділік сипаттағы сұрақтарға ие, пәннің жеке модульдарының мазмұнын аша білген, семестрлік тапсырмаларды «қанағаттанарлық» бағаға тапсырған жағдайда қойылады.

«С-» (қанағаттанарлық) деген баға студентке, егер ол аудиториялық сабақтардың және СӨЖ барлық түрлері бойынша жалпы мағлұматтандырылған және нақты тақырыптың шеңберінде ғана жеке заңдылықтар мен олардың ұғымын түсіндіре алатын жағдайда қойылады.

«D+» (қанағаттанарлық) деген баға студентке, егер ол аудиториялық сабақтардың және СӨЖ барлық түрлері бойынша семестрлік тапсырмаларды уақытында тапсырмаған және нақты тақырыптың шеңберінде ғана жеке заңдылықтар мен олардың ұғымын түсіндіре алатын жағдайда қойылады.

«D» (қанағаттанарлық) деген баға студентке, егер ол семестрлік тапсырмаларды уақытында тапсырмаған және аудиториялық сабақтар мен СӨЖ бойынша білімі төмен, сондай-ақ, сабақтар босатқан жағдайда қойылады.

«F» (қанағаттанарлықсыз) деген баға студент, СӨЖ және сабақтардың түрлері бойынша теориялық және практикалық білімнің төмен деңгейіне де ие емес, сабақтарға жиі қатыспайтын және уақытында семестрлік тапсырмаларды тапсырмайтын жағдайда қойылады.

Аралық бақылау оқытудың 7-ші, 14-шы апталарында жүргізіледі және бақылаудың келесі түрлерінен шыға отырып, ұйымдастырылады:

Бақылау түрі	% -тік мәні	Оқытудың академиялық кезеңі, апта															Барлығы, %
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Сабакқа қатысушылық	0,66	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	10
Модульді тапсыруы								x							x		15
Бақылау жұмысы	5,0			x				x				x			x		20
СДЖ	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	15
Емтихан																	40
Барлығы (аттестация бойынша)								30							30		60
Барлығы																	100

Саясат және рәсімдер

«Тау-кен кәсіпорынының экономикасы, жоспарлау және басқару» пәнін оқу кезінде келесі ережелерді сақтауды өтінеміз:

1 Сабакқа кешікпей келуді.

2 Дәлелді себепсіз сабақ босатпауды, ауырған жағдайда анықтама, ал басқа жағдайларда түсініктеме хат ұсынуды.

3 Студенттің міндетіне барлық сабақтарға қатысу кіреді.

4 Оқу процесінің күнтізбелік жоспарына сәйкес бақылаудың барлық түрлерін тапсыру.

5 Жіберілген практикалық сабақтарды оқытушы белгілеген уақытта қайта тапсыру.

6 Оқу процесіне белсене қатысу.

7 Дәріс кезінде ұялы телефонын пайдаланбау.

8 Курстастарға және оқытушыларға шыдамды, ашық және тілектес болу.

Оқу-әдістемелік қамтамасыз етілушілік

Автордың аты-жөні	Оқу-әдістемелік әдебиеттің атауы	Баспа, басылып шығатын күні	Даналар саны	
			кітапханада	кафедрада
Негізгі әдебиеттер				
В.Н.Задорожний	Экономика, организация и планирование горного производства	Москва, Недра, 2004г.	10	1
Н.Я. Лобанов,	Организация, планирование и управление производством в горной промышленности	Москва, Недра, 2002г.	10	1
Н.И. Жазлов	Основы управления в горной промышленности	Москва, Недра, 2001г.	10	1
В.И. Ганицкий	Организация и управление горным производством.	Москва, Недра, 2000.	10	1
	Сборник задач по организации, планированию и управлению горным производством.	Москва, Недра, 2000г.	15	1
Астахов А.С.	Экономика и менеджмент горного производства. Книга 1,2. Основы экономики горного производства.	Учебное пособие . Академия горных наук, 2002, 368 с.	10	1
Қосымша әдебиеттер				
О.Ю. Мамедов,	Современная экономика.	Ростов на Дону изд. «Феликс», 2000.	15	-
М.С. Мокий, Л.Г. Скамой, М.И. Трубочкина	«Экономика предприятия».	М:ИНФРА М, 2002	5	1
Жиделева В.В., Каптейн Ю.Н.	Экономика предприятия.	М: ИНФРА М, 2002	5	1

Н Л. Зайцев.	Экономика промышленного предприятия,	М: ИНФРА М, 2002	10	1
В.А. Швандер	Экономика предприятия. Тесты. Задачи, ситуации. Учебное пособие.	3-е изд. Перераб. и доп.- М.: ЮНИТИ, 2003.- 254с	-	1
С.Ф. Покропивный	Экономика предприятия. Задачи Ситуации. Решения: учебное пособие	Киев. Знания-Пресс, 2001- 344с	10	-

Пән бойынша тапсырмаларды орындау және тапсыру кестесі

Бақылау түрі	Тапсырманың мақсаты және мазмұны	Ұсынылған әдебиеттер	Орындау ұзақтығы	Бақылау түрі	Тапсыру мерзімі
Жазбаша бақылау жұмысы	Өткен материалдарды меңгеру	Негізгі әдебиеттер	2 апта	Жазбаша жұмыс	3 апта
Модуль тапсыру	Өткен материалдарды меңгеру	Негізгі және қосымша әдебиеттер	15 мин/адам	Дербес жауап	7 апта
Жазбаша бақылау жұмысы	Өткен материалдарды меңгеру	Негізгі әдебиеттер	1 апта	Жазбаша жұмыс	7 апта
Жазбаша бақылау жұмысы	Өткен материалдарды меңгеру	Негізгі әдебиеттер	1 апта	Жазбаша жұмыс	11 апта
Жазбаша бақылау жұмысы	Өткен материалдарды меңгеру	Негізгі әдебиеттер	1 апта	Жазбаша жұмыс	14 апта
Модуль тапсыру	Өткен материалдарды меңгеру	Негізгі және қосымша әдебиеттер, әдістемелік нұсқаулар	15 мин/адам	Дербес жауап	14 апта
Емтихан	Семестрдегі материалдарды меңгеру	Негізгі және қосымша әдебиеттер	2 сағат	Қорытынды тесттік сұрау	Сессия мерзімі

Өзін өзі бақылауға арналған сұрақтар

- 1 Жабдықтарды экстенсивті қолдану резервіне жазылғандардың қайсысы жатпайды?
- 2 Қор қайтару шыққан азық-түліктің негізгі қорларға бөлінуімен анықталады. Бірақ бұл жағдайда негізгі қордың құны қалай есептелінеді?
- 3 Дәл осы уақытта негізгі өндірістік қорлар бағалау әдісінің қай түрі олардың құндылығын көрсетеді?
- 4 Ең жақсы қолдану арқасында, негізгі қордың қай бөлігінде кәсіпорынның қор қайтаруы жүреді?
- 5 Амортизациялық бөліп шығару нормасы кіммен орнатылады?
- 6 Негізгі қордың қалпына келтіру құны қалай анықталады?
- 7 Жабдықтардың қалпына келтіру құндылығы дегеніміз не?
- 8 Ғимарат амортизациясының нормасы 2%. Бұл ғимараттың қызметінің мерзімі қаншаға тең?
- 9 Негізгі қор - .... ретінде қолданылатын мүлік бөлігі
- 10 Қалпына келтіру құндылығы - бұл алғашқы құндылық:
- 11 Негізгі қор дегеніміз не?
- 12 Негізгі қорды бағалау кезінде қолданылатын негізгі экономикалық көрсеткіштерді көрсетіндер:
- 13 Негізгі өндірістік қорлар өз құндылығын ... жібереді.
- 14 Негізгі өндіріс қорының жылдық орташа мөлшер құнын оның құндылығы көрсетеді
- 15 Амортизацияны есептеген кезде қандай құндылық қолданылады
- 16 Экономикалық процесс кезінде негізгі өндірістік қордың қандай тозық түрлері ескеріледі
- 17 Қор қайтару өндірістік өнім құндылығының .... қарым қатынасы тәрізді есептеледі
- 18 Алмастыру коэффициенті .... қарым қатынасы тәрізді есептеледі
- 19 Жабдықтарды жүктеу коэффициенті ... қарым қатынасы тәрізді анықталады
- 20 Қолда бар өнімнің қор сиымдылығы өндірілген өнімнің құнына келетін негізгі өндірістік қор құнын көрсетеді яғни:
- 21 Жабдықтар жұмысының жылдық уақыт қорына жабдықтың жасы қалай әсер етеді?
- 22 “Кәсіпорынның айналым қорлары” түсінігі өзіне нені қосады?
- 23 Кәсіпорынның айналым өндірістік қорының құрамына қандай материалды – заттық элементтер кіреді?
- 24 Минималды запас дегеніміз не?
- 25 Белгілі бір мерзім үшін запастардың айналым коэффициенті неден тәуелді?
- 26 Айналым капиталы дегеніміз не?
- 27 Төменде аталғандардың қайсысы айналым қорларына жатады?
- 28 Жазылғандардың қайсысы өндірістің айналым құралдарының құрамына кіреді?
- 29 Жазылғандардың қайсысы аяқталмаған өндіріске жатады?
- 30 Айналым құралының айналымдылық коэффициенті нені сипаттайды?

- 31 Көрсеткіштердің қайсысы өнімнің материал сыйымдылығын мінездейді
- 32 Қандай көрсеткіштер айналым құралдарын тиімді қолдануды сипаттайды?
- 33 Айналым құралдары өзінің қозғалысында қандай кезеңнен өтеді?
- 34 Айналым құралдарына кіреді?
- 35 Айналым құралдары қандай кезеңнен өтеді?
- 36 Нормаланған айналым құралын құрамына қай өндірістік қор элементі кірмейді?
- 37 Айналым құралының қай элементі нормаланбайды?
38. Запастың қай түрлері өндірістік запасқа кірмейді?
39. Айналым құралдарының тиімділігін бағалау кезінде қандай көрсеткіш қолданылмайды?
40. Айналым санын бағалау кезінде қандай көрсеткіштер қолданылады?
41. Бір айналымның ұзақтығын бағалау кезінде қандай көрсеткіштер қолданылады ?
42. Айналым жабдығының жүктелу коэффициентіне не енеді?
43. Факторлардың қайсысы өндірістік қорлардың мөлшерінің төмендеуіне әсер етпейді?
44. Төмендегілердің қайсысы жұмысшылар категориясына жатпайды?
45. Мамандық деген не?
46. Қоғамның құқықты мүшесінің қайсысы жұмыскер болып табылады?
47. Қандай жұмысшылар қызметкерлер категориясына жатады?
48. Төмендегі қызметісінің қайсысы "жетекші" категориясына жатады?
49. Кадрлардың тізімдік саны деген не?
50. Кадрлардың жалпы айналымының коэффициенті қалай анықталады?
51. Еңбек өнімділігі деген не ?
52. Өндіру деген не?
53. "Көп еңбек сіңіруді керек қылушылық" ұғымын анықтаңыздар
54. Факторлардың қайсысы еңбек өнімділігіне әсер етеді?
55. Төмендегі жағдайлардың қайсысында қоғамдық еңбектің өнімділігі артады?
56. Көрсеткіштердің қайсысы еңбек өнімділігінің бағалық көрсеткіші болады?
57. Қай көрсеткіш еңбек өнімділігінің еңбек көрсеткіші болып саналады?
58. Қай ұғым өндіруді сипаттайды?
59. Төменде берілген потенциалды мүмкіндіктердің қайсысы халықтың – шаруашылықтық қорларға жатады:?
60. Төменде берілген потенциалды мүмкіндіктердің қайсысы салалық қорларға жатады?
61. Төменде берілген мүмкіндіктердің қайсысы өндістің ішкі қорларына жатады?
62. Мына шарттардың қайсысы сандық қорларды сыйпаттайды?
63. Жұмыскерлер босатылуының жалпы санының сипаттамасы?
64. Қай көрсеткіштің өсуіне жалақы жағдай жасайды?
65. Еңбек төлемі ұйымының ұстанымдарын көрсетіңіз?

- 66.Еңбек төлем ұйымының кәсіп орындағы негізгі элементтерін арттыру:
- 67.Еңбек төлемінің қандай формаларын білесіз?
- 68.Еңбек төлемінің тарифті жүйесінің негізгі элементтерін атаңыз?
- 69.Қандай жағдайда еңбек төлемінің кесімді түрін мақсатқа сай қолданады?
- 70.Қандай жағдайда еңбек төлемінің мерзімді түрін мақсатқа сай қолданады?
- 71.Кесімді-сыйлық төлемі деген не?
- 72.Бағалау қалай анықталады?
- 73.Жалақы қорының жоспарлы өсуі қалай анықталады?
- 74.Қандай басқару органы жалақы қорының құрамын қалыптастырады?
- 75.Сәйкестікті орнатыңыз?
- 76.Шығындардың калькуляциялық баптары бойынша жіктеу қандай қызымен атқарады?
- 77.Экономикалық элементтер бойынша шығындар топтамасыны қандай шығындар жатады?
- 78.Калькуляциялық баптар бойынша шығындар топтамасына қандай шығындар жатады?
- 79.Еңбек төлеміне кеткен шығындар шығындар топтамасының қай түріне жатады?
- 80.Өнімнің өзіндік құнын өндіруді басқару және ұйымдастыруға кеткен шығындар қандай шығынға жатады?
- 81.Цех шығындарына қателікпен енгізілген шығындарды табыңыз.
- 82.Жабдықты ұстау және пайдалану шығындарының сметасына қателікпен енгізілген шығындарды көрсетіңіз?
- 83.Шығындардың қайсысы тура шығынға жатады?
- 84.Төменгі шығындардың қайсысы негізгі өндіріс өнімінің өзіндік құнына қате енгізілген?
- 85.Қай шығындар ауыспалыға жатпайды?
- 86.Шығындардың кешендік баптарын көрсетіңіз.?
- 87.Шартты-тұрақты шығындарға қайсысы жатады?
- 88.Өзіндік құнның қай бабы жанама шығындарға жатпайды?
- 89.Өзіндік құнының қай бабы шартты-тұрақты шығындарға жатпайды?
- 90.Тура шығындарға қайсысы жатпайды?
91. Цехтік шығындарға қандай шығындар элементі кірмейді?
92. Цехтік өзіндікқұнға қандай өзіндікқұн бабы кірмейді?
93. Экономикалық элементтер бойынша шығындардың топтасуы мақсаты неде?
- 94 Калькуляциялық бап бойынша топтасуының мақсаты неде?
- 95 Нақты пайданы кескіндейтін және оның құрылуына қатысатын өзіндікқұн көрсеткіші қандай?
- 96 Қандай фактор және түпнұсқа өзіндікқұнын түсіруге ішкі өндірістік резервке жатпайды?
- 97 Материалдық ресурстар бойынша үнемдеуді анықтауда қандай көрсеткіш қолданылмайды?
- 98 Жалақы бойынша есептесуінде үнемдеуге қатыспайтын көрсеткіш қандай?

- 99 Амортизациялық есеп айырысудағы бағаны үнемдеуге қандай көрсеткіштер қатысады?
- 100 Қандай өндіріс еңбек сыйымдылығына жатады, егер құрылымдағы өзіндіккүн ең үлкен үлес салмағы келеді:
- 101 Баға құрылымына не кіреді?
- 102 Өзіндіккүн немесе өндірісті кідірту не болып саналады?
- 103 Өндіріс көлеміне қатысты шығындар қалай бөлінеді?
- 104 Өнімнің өзіндік құнға қатысты әдіс бойынша шығындар қалай бөлінеді?
- 105 Өндіріс көлемінің өзгерісі есептегі өнім бірлігінің үнемі өзгерісте болып тұратын қандай шығындар?
- 106 Өнімнің рентабельділігін қандай қатынаспен анықтауға болады?
- 107 Фирманың фактілі пайда шамасын қалай анықтауға болады?
- 108 Кәсіпорындағы пайдаға салық ставкасы қандай?
- 109 Жанама салықтарға қандай салықтар жатады?
- 110 Қосылған құн болып не саналады?
- 111 Ішкі акцизді тауарларға акцизді ставка қалай орнатылады?
- 112 Тәжірибеде бағаға ең басты нені қосады?
- 113 Делдалдық қосымша немен қалыптасқан (жеңілдік)?
- 114 Кәсіпорынның қандай шаруашылық операциясы жеңілдік бағамен байланысты емес?
- 115 Қандай экономикалық процесс өнім бағасына әсер етпейді?
- 116 Кәсіпорынның жеңілдетілген бағамен қалыптасуына қандай көрсеткіш қатыспайды?
- 117 Тауар өндірушіге қандай шарттар рұқсат етілген?
- 118 Бағаның диверсификациясы қандай мақсатта қолданылады?
- 119 Баға диверсификациясымен төмендегі позициялардың қайсысымен байланысты емес?
- 120 Сапаны жоғарылатумен қандай шарт байланысты емес?
- 121 Қаржы деген не?
- 122 Қаржы функциясын көрсетіңіз?
- 123 Қаржылық жүйе деген не?
- 124 Қаржылық ресурс формасы қандай?
- 125 Қаржы механизмі деген не?
- 126 Қаржылық әдіс не болып саналады?
- 127 Қаржы ресурсы деген не?
- 128 Қаржы ресурстарын қалыптастыру түпнұсқасы қандай?
- 129 Кәсіпорын шығындар құрамына қандай көрсеткіштер кіреді?
- 130 Кәсіпорынға қандай салық салынбайды?
- 131 Қандай функция салықтыққа жатпайды?
- 132 Қандай кәсіпорындық жанама салық жекеге жатпайды?
- 133 Қандай функция кірістік салықтың өзіне тән емес?
- 134 Пайдаға салықты аудару үшін қандай көрсеткіш қолданылады?
- 135 Қандай жеңілдіктер өнеркәсіптік кәсіпорынмен қолданылмайды?
- 136 НДС абсолютті шамасын анықтауға қандай көрсеткіш қатыспайды?
- 137 Қаржыға қандай қызмет жатпайды?

- 138 Қаржылық жоспарға қандай кірістік бабы кірмейді?
- 139 Қаржылық жоспарға қандай шығындар мен есеп айырысулар кірмейді?
- 140 Қандай жеке айналымдағы қаражатты өсуі бойынша қалыптастыруда түпнұсқасы қолданылмайды?
- 141 Негізгі өндірістік қор құруда капиталды салымдарды қаржыландыру үшін қандай қайнар көздері қолданылмайды?
- 142 Несие төлеу кезінде қандай қайнар көздері қолданылмайды?
143. Кәсіпорынды басқару, жоспарлау және ұйымдастыру – бұл...
144. Кәсіпорынды басқару, жоспарлау және ұйымдастыру курсының пәні болып не табылады?
145. Өзара байланыстыратын элементтер комплексінен тұратын жүйе бұл:
146. Басқа жүйелер класынан айыратын өндірістік жүйенің ерекшеліктері:
147. Өндірістік жүйе өндірісті ұйымдастыру түрімен сипатталады, оларға мыналар жатады?
148. Концентрация – бұл?
149. Специализациялау – бұл?
150. Кооперациялау – бұл?
151. Қиыстыру (комбинирование) – бұл?
152. Специализациялау қандай формада жасалынады?
153. Заттық специализациялау – бұл?
154. Бөлшектік специализациялау – бұл?
155. Технологиялық специализациялау – бұл?
156. Қиыстырудың (комбинирование) негізгі қасиеттері – бұл?
157. Қиыстырудың түрлері:
158. Шахтаның өндірістік қуаты дегеніміз ...
159. Кәсіпорынның өндірістік қуаты қандай мәліметтер негізінде есептеледі алады?
160. Еңбекті нормалау – бұл?
161. Нормалардың мынадай түрлерін айырады?
162. Уақыт нормасы – бұл?
163. Өндіру нормасы – бұл?
164. Қызмет ету нормасы – бұл?
165. Жабдықтың өнімділік нормасы – бұл?
166. Жабдықтың өнімділік нормасы – бұл?
167. Сан нормативі – бұл?
168. Өндіру нормасы әр түрлі типтерге келесі қасиеттері арқылы бөлінеді?
169. Жұмыскерлер саны бойынша өндіру нормасын былай атайды?
170. Жұмыс процестерінің саны бойынша өндіру нормасын былай атайды?
171. Қозғалыс ұзақтығы бойынша өндіру нормасын былай атайды?
172. Пайдалану аумағы бойынша өндіру нормасын қалай атайды?
173. Унифицирланған нормалар мынаған бөлінеді?
174. Индивидуалды (жеке) өндіру нормасы...
175. Бригадалық өндіру нормасы...
176. Қарапайым өндіру нормасы?

177. Комплексті өндіру нормасы...
178. Уақытша өндіру нормасы...
179. Тұрақты өндіру нормасы...
180. Жергілікті өндіру нормасы...
181. Салалық өндіру нормасы...
182. Типтік өндіру нормасы...
183. Бірыңғай өндіру нормасы...
184. Циклден шығару (добыча) қай формуламен анықталады?
185. Қуыстан шығару қай формуламен анықталады?
186. Комбайнмен шығару қай формуламен есептеледі?
187. Қуыстарда бұрғылау қай формуламен анықталады?
188. Қуыстарды бекіту қай формуламен анықталады?
189. Комплекстік норма қай формуламен анықталады?
190. Комплекстік бағалау қай формуламен анықталады?
191. Еңбек бұйымының сипаттамасы бойынша өндірістік процестер мынаған бөлінеді:
192. Шығарушы процестің мәні мынада...
193. Өңдеу процесінің қасиеттерінің мәні мынада ...
194. Өндіру процесінің өңдеу процесінен спецификалық айырмашылығы мынады...
195. Техникалық қасиеттеріне байланысты өндірістік процестерді мыналарға бөледі:
196. Синтетикалық өндірістік процес – бұл?
197. Аналитикалық өндірістік процес – бұл?
198. Тура өндірістік процес – бұл?
199. Технологиялық звенолар мыналардан тұрады?
200. Жұмыс процесі мынадан тұрады?

**СТУДЕНТКЕ АРНАЛҒАН ПӘН БОЙЫНША ОҚЫТУ
БАҒДАРЛАМАСЫ (SYLLABUS)**

ЕРУГР 3305 «Тау-кен кәсіпорынын жоспарлау,
басқару және экономикасы» пәні бойынша

5B050707 «Тау-кен өндірісі» мамандығының студенттері үшін

«Экономика және менеджмент» факультеті

«Өндірісті ұйымдастыру» кафедрасы

31.03.2004 ж. берілген № 50 мем. баспа лицензиясы.

Басуға қол қойылды _____ ж. Пішімі 60 x 90/16. Таралымы _____ экз.

Есептік баспа табағы _____ Тапсырыс _____ Бағасы келісімді
100027. ҚарМТУ баспасы. Қарағанды, Бейбітшілік бульвары, 56